

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Iustitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

4 Quid sit contractus assecurationis, & quidnam ad eius iustitiam
requiratur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

Minores. nor 25. annis pro aliquo fideiubeat, obligatur quidem naturaliter; tamen beneficio restitutionis in integrum potest obligationem elidere; quia semper praesumitur laesus. colligitur ex L. Ait praetor. 7. §. Non solum. 3. 7. de minoribus; etque communis, teste Gomezio num. 19.

Dico Secundo, Si tamen minor fideiubeat pro patre incarcerato, efficaciter obligatur. Ratio est, quia tenetur hoc facere; imò si non faceret, posset exheredari, si sit masculus 18. annorum. colligunt DD. ex Authent. Si captiui. C. de Episcopis & Clericis, & ex aliis Iuribus.

Clerici. 19 Quod ad Episcopos & Clericos attinet, etiam non possunt fideiubere in praedictum Ecclesiae, possunt tamen in damnum proprium; ita enim habet consuetudo. Nec obstat cap. 1. de fideiussionibus, ubi dicitur, *Clericus fideiussionibus inferuens abiciatur*; agit enim de eo, qui huic rei vacat, idque forte ob quaesitum. Clericus tamen non tenetur ex fideiussione, nisi quantum ex patrimonio, vel fructibus beneficij potest; sic tamen ut non remaneat in egestate. cap. Odoardus. de solutione.

Religiosus. 20 Religiosus non potest fideiubere, aut mutuum accipere sine consensu Praelati & maioris partis Capituli: si aliter factum sit, Conuentus non tenetur, nisi quatenus versum in eius utilitatem; cap. Quod quibusdam, de fideiussionibus. similiiter nec Praelatus, sine consensu maioris partis Capituli, nisi in re parua, de qua per se potest dispo- nere; Silvester v. Fideiussor, num. 4.

DVBITATIO III.

Vtrum singuli fideiussores teneantur in solidum.

Exceptio, ut singuli pro sua rati- onabili conueniantur. 21 Respondeo & Dico Primo, Quando sunt plures fideiussores pro eodem debito, singuli tenentur in solidum; qui tamen in solidum conueniuntur, potest excipere, ut quilibet conueniatur pro sua parte: v.g. tres fideiusserunt pro debitore 300. aureorum: si debitor non sit soluendo, & vnus fideiussorum conueniatur a creditore, non tenetur hic soluere nisi 100. aureos, sed potest illum remittere, ut reliquas partes a ceteris exigat. Ita habetur L. Inter fideiussores. 26. 7. de fideiussoribus. & L. Non recte. 3. C. de fideiuss. Concessum est illis hoc beneficium rescripto Adriani Imp. ut ibidem dicitur; sine quo singuli tenerentur totum soluere ex vi contractus fideiussorij.

Dico Secundo, Haec exceptio debet opponi ante sententiam definitiuam, qua iubeatur soluere; ut docet Gomezius num. 15. Post illam, (praesertim si executioni mandata sit, facta solutione) non potest opponi, iuxta supradicta de muliere. quod si cogeretur soluere non virtute sententiae definitivae, sed vi Instrumenti Guarantigij, posset adhuc opponi, ut ibidem Gomezius docet. simili- liter si post sententiam definitiuam fideiussor appellasset.

23 Dico Tertio, Haec tamen exceptio non competit fideiussori, si iam vel sponte, vel compul- sus per sententiam definitiuam, soluit; vel si fidei- ubendo, huic privilegio renuntiavit. Ita Go- mezius supra. vnde minus est hoc privilegium quam mulieris, quae post solutionem factam per

ignorantiam sui privilegij, potest solum repetere. ex S. C. Velleiano.

Aduerte tamen, fideiussorem, si totum solu- rit, posse compellere creditorem, ut sibi cedat actione, quam habebat in reliquos fideiussores, exigendi ab illis partes viriles, quas a singulis ex rescripto Adriani poterat petere, v.g. 100. aureos ab vnoquoque in proposito exemplo. a debitore autem principali potest petere eam partem, quae se proprie contingebat, v.g. 100. aureos; & sic recuperabit 300. aureos, quos soluit. reliqui vero fidei- ussores solum possunt repetere suas partes a debi- tore principali, potest etiam fideiussor, qui soluit pro debitore principali, & inde damnum incurrit, repetere a debitore non solum totum quod soluit, sed etiam compensationem damnorum, quae in- currit ex culpa ipsius.

DVBITATIO IV.

Quid sit contractus assicurationis, & quid- nam ad eius iustitiam requiratur.

Assuratio 24 Respondeo & Dico Primo, Assicuratio est periculi alieni praestatio: seu est contractus, quo quis alienae rei periculum in se suscipit: obli- gando se vel gratis vel certo pretio ad eam com- pensandam, si perierit. si gratis hanc obligatio- nem suscipiat, est promissio gratuita; si pretio, est contractus similis emptioni & venditioni. qui enim pretio assicuratur, videtur vendere suam obli- gationem, qua se obligat ad soluendam rei esti- mationem, in euentum quo perierit, & alter hanc videtur emere. *Similis est contractus venditionis.*

Dico Secundo, Ad iustitiam huius contractus requiritur aequalitas inter pretium, quod assu- ranti datur, & obligationem, quam in se suscipit; nempe ut tanti valeat iudicio viri intelligentis illa obligatio, quanti est pretium, quod pro ea da- tur. sicut enim in contractu emptionis & vendi- tionis debet seruari aequalitas inter pretium & rem venalem; ita hic inter pretium & illam obligatio- nem, quae alteri venditur.

Hinc sequitur Primo, Si assicurator certus sit, si scias rem ante contractum peruenisse ad terminum, (v.g. in portum in quem illam assicuratur) non potest pretium exigere: quia obligatio quam in se suscipit, nullius est pretij. conditio enim sub qua se obligat (nempe si pereat ante quam per- ueniat in portum) est omnino impossibilis; idque ipse certo nouit. Confirmatur, Quia nulli peri- culo possibili se exponit: atque obligatio illa non est aestimabilis pretio, nisi ratione alicuius peri- culi possibilis; ergo, quo fit, ut in hoc casu con- tractus sit nullus, tum quia venditur res nullius pretij & aestimationis; tum quia dolus dat causam contractui. vnde vltterius sequitur, assicuratorem teneri non solum ad restitutionem pretij quod accepit, sed etiam ad expensas contractus & dam- na secuta. si tamen nesciret certo illa esse in ter- mino, posset exigere, quanti periculum, cui se ex- ponit, aestimatur. quò enim periculum putatur esse maius, eò plus potest exigere; quò minus, eò potest minus petere, etiam si in re nullum pericu- lum subsit: nam periculum censetur tale, quale bona fide aestimatur.

Sequitur Secundo, Si mercator, cui rem suam cupit

Si mercator
sciat enim
perisse.

cupit assicurari, certò sciat eam perisse, non posse pacisci de eius assicuracione: nec perere eius aestimationem sibi restitui. Ratio est, quia obligatio, quam petit, est ad id, quod ipse nouit esse impossibile; impossibile enim est præstare periculum rei, ubi iam res perit. præstatio enim periculi & assicuratio, supponit rem adhuc esse in periculo, vel certè esse posse: at si scitur perisse, scitur non posse in periculo esse; ac proinde scitur non posse assicurari. Deinde quia dolus dat causam contractui: decipit enim assicuratorem, quia dum rem, quam nouit perisse, petit assicurari, indicat eam non perisse, vel certè se putare nondum perisse. Itaque si assicurator soluit aestimationem rei quæ perit, tenetur mercator ipsi eam restituere; & præterea tenetur sarcire damna, si aliqua ex eo contracti sunt secuta, assicurator autem tenetur ei refundere pretium acceptum; quia contractus fuit nullus. Si tamen non erat omnino certum rem perisse, videtur mercator aliquid posse exigere ab assicuratore, vt notat Molina disput. 507.

16

quia soluendo pretium, exponit se alicui periculo amittendi illius pretij absque incommodo assicuratoris. si enim forte non perierit, assicurator absque vilo damno retinebit pretium: ergo si perierit, poterit ab illo aliquid repetere supra pretium: quia si assicurator potest lucrari, æquitas postulat vt etiam possit perdere: at non possit perdere, nisi aliquid amplius, quam sit pretium acceptum, possit ab eo repeti. Tantum ergo poterit tunc repetere, quantum ipse oblaturus fuisset; si rei veritatem intellexisset, vel certè quantum prudens aestimabit in tali casu, spectatis omnibus circumstantiis, debuisset offerri.

27

Si sciat non fore periculum.

Aduerte tamen, si ordinariè multum detur pro assicuracione, (v.g. tria in centum) ob magna pericula, quæ plerumque vel à tempestate, vel à piratis impendent, quamuis ego præciam ex Axtologia vel aliunde, non fore tempestatem; aut ex literis amici, non fore piratas, aut fore securum comitatum, possum nihilominus pretium ordinarium assicuracionis accipere. quia illa obligatio passim tanti aestimatur, cò quòd pericula ordinariè occurrentia, sint magna. occultæ enim illæ causæ mihi dumtaxat notæ, quæ periculum minuant, non minuant communem aestimationem; quia sunt ignotæ. sicut merces possunt vendi pretio, quo passim à peritis aestimantur, etiam ea aestimatio pendeat ex raritate, quæ exterius appareret, & tamen in re non est; cum sint adhuc multæ merces occultæ vel propinquæ. Ita etiam obligatio ista potest vendi pretio, quo communiter aestimatur à peritis, etiam si ea aestimatio pendeat ex opinione communi periculorum, quæ hic & nunc scis esse impedienda.

28

Quid si nulla sub sine mercibus.

Petes Primò, Quidam nullas habens merces in nauis, sed fingens se habere, easque valere decem millibus aureorum, petit illas sibi assicurari Antuerpiâ Hispalim, datis quingentis aureis: Vtrum tunc si nauis pereat, teneatur assicurator soluere 10000?

Respondeo breuiter, si assicurator sciebat vel suspicabatur nullas esse merces, vel non tanti valoris, tenetur soluere: quia censetur esse contractus ipsionis, vt rectè docet Sotus lib. 6. qu. 7. artic. 1. nempe, vt si nauis salua venerit, lucratur 500. si perierit, amittat 10000. Si autem bona

fide putabat esse merces, vel esse tanti pretij, tunc est distinguendum. vel enim cum ea dispositione animi fecit contractum, vt etiam si sciuisset nihil esse, nihilominus voluisset contrahere; & hoc euentu tenetur soluere: quia tacita mens erat, etiam in eo euentu se obligare, & lucro damnoque exponere. Si autem ita erat affectus, vt si sciuisset, noluisse contrahere, ob metum fraudis, vel aliam causam; non tenetur soluere. sed etiam tenebitur (quamprimùm sciuerit illam fictionem) pretium restituere; quia non consentit in contractum. Verùm ordinariè qui assicurant, parum curant an merces tanti valeant; sed solum curant aestimationem: hæc autem aestimatio mercibus illis, si quæ sint, secundum proportionem applicari debet. vnde si tota mercium quantitas pereat, tota aestimatio soluenda est, etsi merces illæ longè supra iustum aestimatæ fuerint. Si media pars earum pereat, media pars illius aestimationis est soluenda: si tertia, tertia; & sic deinceps.

29
Aestimatio
vt mercibus
applicanda sit.

Petes Secundò, Quid si plures sint assicuratores, quorum singuli solum pro parte aliqua spondeant, & dimidium mercium pereat?

Respondeo, Si partes singulorum designatæ fuerint, illi tantum tenentur, quorum partes pereunt: si autem non fuerint designatæ, tunc omnes tenentur contribuere pro rata ad partem quæ perit. v.g. merces aestimentur 8000. aureorum, & quatuor sint assicuratores, quorum singuli quartam partem (nempe aestimationem 2000.) assureunt: si dimidium perierit, singuli tenentur conferre 1000. aureos: si quarta pars, 500. & sic deinceps.

30

DVBITATIO V.

Quid sit pignus & hypotheca.

Notandum est, Pignus propriè dici rem, quæ traditur creditori. Hypothecam verò, quæ sine traditione, nuda conuentione continetur, vt habetur Institut. de actionibus. §. Item Seruiana. dicitur enim pignus à pugno, quod manu tradatur, Græcè *πίναξ*. vnde pignus propriè est rei mobilis, hypotheca rei immobilis hæc tamen distinctio non seruatur, nam hæc nomina passim in iure idem valent; vt patet Institut. supra.

31

Vsurpantur tamen tripliciter. Primò, Pro re ipsa: & sic pignus seu hypotheca dicitur res aliqua mobilis vel immobilis, corporalis vel incorporalis, de qua inter debitorem & creditorem conuenit vt sit pro debito obligata, ita vt si debitor non soluent, possit creditor ex ea solutionem petere. Secundò, Pro contractu, seu conuentione illa, qua pignus constituitur. Tertiò, Pro obligatione, quæ ex contractu in re nascitur. Simili modo mutuum, commodatum, depositum usurpantur pro re ipsa, pro contractu, & pro obligatione ex contractu orta.

32

Vsurpantur
trifariam.

DVBITATIO VI.

Quot modis contrahatur hypotheca.

Respondeo & Dico Primò, Generatim dupliciter contrahi. Primò, *Expresse*. Secundò, *Tacite*. *Expresse* autem contrahitur dupliciter.

33

Gg 4 Primò,